

Vraag v/d week

Aan Cock Hazeu, onderzoeker bij het Bureau voor Institutioneel-Economisch Onderzoek en Advies.

Kan een nieuw akkoord van Wassenaar het tij keren?

In de jaren zeventig waren de arbeidskosten te hoog opgelopen in Nederland. Daardoor was de winstgevendheid van het bedrijfsleven te klein geworden. Na jaren van conflict tussen werkgevers en werknemers sloten ze – eindelijk – in 1982 het Akkoord van Wassenaar. Daarmee werd een periode van loonmatiging ingezet. En toen het begon te werken, werd Nederland in het zonnetje gezet als poldermodel, waarin sociale partners met elkaar overleggen en vertrouwen opbouwen.

De huidige economische problemen zijn van een heel andere orde: de arbeidsinkomensquote ligt op een “normaal” niveau. Nu zijn er vooral grote institutioneel-economische problemen. Met name dat landen in Europa een gezamenlijke muntunie zijn gaan vormen, zonder voldoende prikkels in te bouwen, en te handhaven, die hadden moeten leiden tot economische convergentie tussen die landen binnen die unie.

Daarmee staan we nu op een kruispunt: óf alsnog meer budgettaire beheersingsprikkel onder EU-toezicht mogelijk maken, óf ophouden met die gezamenlijke muntunie. En hoewel de huidige problematiek zich als financieel-economisch voordoet, is het in de eerste plaats een vraagstuk van politiek en democratie: hoe willen we het hebben met elkaar in Europa?

Uitgelicht

Naïeve consumenten

Bedrijven maken soms gebruik van de naïviteit van consumenten door een basisproduct – zoals een printer – onder marginale kosten aan te bieden, en de aanvullende producten – zoals inktpatronen – boven marginale kosten. Kosfeld en Schüwer onderzoeken namens CEPR of deze inefficiëntie verholpen kan worden door consumenten te informeren. Het blijkt dat deze vorm van consumentenvoorlichting niet altijd efficiënt is. Niet alle consumenten zijn namelijk in staat om de geboden informatie op een goede manier te gebruiken. Is het aandeel naïeve consumenten hoog, dan zou ingrijpen weleens welvaartsverlagend kunnen zijn.

Kosfeld, M. en U. Schüwer (2011) Add-on pricing, naive consumers, and the hidden welfare costs of education. *CEPR Discussion Papers*, 8636.

Uit de oude ESB-doos

Nieuw antwoord

Het marktmechanisme was de eerste succesformule van het moderne kapitalisme, die ophield te functioneren met de catastrofe van de jaren dertig. De tweede formule was die van Keynes: de schepping van de verzorgingsstaat die bovenal waakte voor volledige werkgelegenheid en sociale zekerheid en de aan het systeem inherente instabiliteit overwon door middel van een flexibele overheidsfinanciering. Het derde antwoord op zich wijzigende omstandigheden was de internationalisatie van de markt, het geldstelsel en de productie. (...) Nu er een einde aan de groei in fysieke zin lijkt te zijn gekomen, is er een nieuw antwoord nodig om het stelsel en daarmee de welvaart, sociale zekerheid en volledige werkgelegenheid in stand te houden.

Zweeden, A.F. (1974) Het einde van de groei. *ESB*, 59(2932), 16–17.

Colofon

ESB signaleert nieuwe ontwikkelingen in de economische wetenschap. Daarnaast worden in ESB economische inzichten toegepast om beleidsrelevante aanbevelingen te doen voor de overheid, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Ook analyseert ESB de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse economie.

Artikelen in ESB verschijnen op persoonlijke titel.

ESB-redactie

Hoofdredacteur: Sandra Philippen
Redacteuren: Martijn Ooms, Gelijkj Werner
Redactiestagiair: Teunis Brand
Redactiemedewerker: Gökce Islak
Bureauredactie: De Twee Hanen v.o.f.
Redactiesecretariaat: Carla van der Meulen
Uitgever: Roel Langelaar
Sales: Sanne Brassier, 06 513 255 82

Commissie van Redactie

E.E.C. van Damme, P.H.B.F. Franses, E.J.J. Schenk, L.L.G. Soete, H.A.A. Verbon, H. Verbruggen

Redactieadres

Postbus 20025
2500 EA Den Haag
tel. (070) 378 92 37
fax (070) 799 98 40
esb@sdu.nl
www.esbonline.nl

Kopij

Auteursaanwijzingen staan op internet: www.esbonline.nl. Gelieve kopij elektronisch aan te leveren op het redactieadres.

Abonnementen

Sdu Klantenservice, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, tel. (070) 378 98 80, fax (070) 378 97 83, sdu@sdu.nl. Tarieven voor Nederland en België incl. btw: bedrijven en instellingen € 275,60, particulieren € 132,50, studenten € 31,80.

Losse nummers

€ 10,- incl. btw en portokosten. Losse nummers van ESB zijn te bestellen via Sdu Klantenservice, tel. (070) 378 98 80, fax (070) 378 97 83, sdu@sdu.nl. ESB verschijnt ook online (www.esbonline.nl).

Advertentieverkoop

Product- en Personeelsadvertenties: Guido Lap, tel. (020) 330 89 98, fax (020) 420 40 05. E-mail: lap@resent.nl

Basisvormgeving: Flinec.Design

Opmaak: Jacques van Schie
Illustratie: Shutterstock / Stephanie Frey
Foto's: Hollandse Hoogte / HollandseHoogte, Shutterstock / Gelia, Dalibor Sevaljevic, sevenke, Supertrooper, Andrushchenko Dmytro, Doreen Salcher, Angelo Giampiccolo

ISSN 0013-0583

ESB is een uitgave van Sdu Uitgevers. ECORYS Nederland BV is houder van de merknaam ESB (Economisch Statistische Berichten). ESB werkt samen met de Koninklijke Vereniging voor de Staathuishoudkunde.

HO
PRINT

Sdu UITGEVERS

